

de store Driftslaan til de store Landmænd medføre en større Risiko end de mindre Driftslaan. Jeg er ogsaa tilbøjelig til at tro, at de enkelte Forskudsforeninger, som i Aarens Løb have haft større Tab ved deres Virksomhed, have lidt disse Tab ved Udlaan til større Landmænd.

Det ærede Medlem for Skanderborg (H. Rasmussen) udtalte Ønsket om — og det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen) sluttede sig til denne Tanke —, at Loven kun skulde omfatte de mindre Landmænd, altsaa Landmænd med Ejendomme op til en Værdi af ca. 20,000 Kr. Jeg tror ikke, det vil være rigtigt saaledes at dele Landboerne. Dette Spørgsmaal var jo for øvrigt ogsaa fremme, da Loven blev behandlet i 1898. Den Gang var Rigsdagen imidlertid enig om, at det vilde være uheldigt at komme ind paa en saadan Deling, og jeg tror, at den Opfattelse, der den Gang gjorde sig gældende og satte sit Præg i Loven, fremdeles er den rigtige. Ganske vist har det ærede Medlem for Skanderborg naturligvis Ret, naar han udtalte, at f. Eks. en Del af Statshusmændene i den første Tid arbejdede under ret vanskelige Forhold. Det er sikkert rigtigt, men det er jo noget, der gælder saa at sige i alle Forhold, i alt Fald i langt de fleste Tilfælde. Naar Begyndere skulde tage fat paa en Virksomhed, er det gerne saadan, at i Førstningen kniber det med at komme ordentlig i Gang, og endskønt jeg mener, at det ærede Medlem har Ret i, at en Del af Statshusmændene i Begyndelsen arbejde under ret vanskelige Forhold, tror jeg dog paa den anden Side, jeg tør hævde, at det kun viser sig at være forbigaaende. Det viser sig nemlig af alle de Indberetninger, Ministeriet modtager fra Kommissionerne omkring i Landet, at der i langt de fleste Tilfælde stadig er Fremgang, og dette er jo, synes jeg, det bedste Bevis for, at de Vanskeligheder, som Statshusmændene have at kæmpe med i de første Aar, ere de i Stand til ved deres Flid, Sparsommelighed og Dygtighed at overvinde, saaledes at de efterhaanden kunne arbejde sig frem til en jævn og ret god Stilling. Jeg tror derfor ikke, at vi ved Behandlingen af denne Sag gøre klogt i at komme ind paa at dele Landmændene i forskellige Hold. Jeg tror ikke, det er rigtigt, og det er saa meget mindre rigtigt at gøre dette, som det jo dog er en Kendsgerning, at der ogsaa blandt de Landmænd, der have Ejendomme til en Værdi af over 20,000 Kr., kan være og er Trang til Stede til at

komme i Besiddelse af den Slags Driftslaan, som der her er Tale om. Jeg skulde derfor meget anbefale, at vi følge den Vej, som jeg har foreslaaet. Jeg tror, det er den rigtige, og jeg tror, det er den Vej, som vi alene ere i Stand til at komme frem ad, naar vi skulde ordne den Sag paa en god og forsvarlig Maade.

Lindø: Det ærede Medlem for Skanderborg (H. Rasmussen) udtalte før, at naar Forskudsforeningerne havde $\frac{1}{4}$ af deres Driftskapital indestaaende i Banker og Sparekasser, var det et Vidnesbyrd om, at Gaardmændene ikke trængte saa haardt til Kapital, og det ærede Medlem tilføjede endvidere Ønsket om, at det mere blev Husmænd, som Kapitalen blev overdraget til, saaledes at navnlig Statshusmændene kunde komme i Betragtning. Jeg vil overfor det ærede Medlem bemærke, at naar Forskudsforeningerne have Kapital indestaaende i Sparekasser og Banker, er det selvfølgelig, fordi det er uundgaaeligt og nødvendigt, at der altid er Driftskapital til Stede. Der vil nemlig altid komme Kapital til Stede ved, at Beløbene jo skulde indbetales mindst hver niende Maaned og først en Maaned efter blive udbetalte. Desuden er det nødvendigt, da Medlemmerne laane periodisk i Løbet af Aaret, at der er Kapital til Stede, naar Laanene ønskes. Deraf vil følge, at dette Forhold ikke altid er en Rettesnor for, hvorvidt der trænges til Penge.

Men naar det ærede Medlem særlig ønskede, at Husmænd, navnlig Statshusmænd, fremtidig kunde komme i Betragtning, er det en Misforstaaelse, at de ikke kunne det nu. De ere jo med i Forskudsforeningerne. Det oplyses jo i Bemærkningerne til Lovforslaget, at de 44 pCt. ere Husmænd, og de 55 pCt. ere Gaardmænd. Jeg har den Ære at være Formand for en af de største Forskudsforeninger, og jeg kan sige, at ikke en eneste Husmand eller Statshusmand er bleven holdt udenfor Foreningen, naar han har anmodet om at komme derind. Selvfølgelig kan Bestyrelsen — der vælges af Medlemmerne, altsaa paa saa demokratisk en Maade, som man kan ønske —, naar Husmænd eller Gaardmænd andrage om at blive Medlemmer, tage Hensyn til, om det er Mænd, der ville fremad og gøre et Arbejde, saaledes at det kan forventes, at Foreningen ved det solidariske Ansvar ikke udsættes for Risiko ved at hjælpe dem. Forholdet indenfor Forskudsforeningerne er jo det, at det ikke særlig er